

SIKKER OM, OVERBEVIST PÅ – VALENSANGIVELSE I TOSPROGEDE ORDBØGER MED DANSK SOM MÅLSPROG

Af Karsten Lomholt (Latvijas Universitate)

Flere års arbejde som dansk lektor i Letland har, sammen med tidligere undervisning af fremmedsprogede i Danmark, gjort mig opmærksom på at anvendelsen af præpositioner i dansk ikke blot – på linje med dansk ledstilling – er en af de sværeste ting for udlændinge at få lært, men også at det er sværere at angive regler for og meget vanskelig for lærere og sprogbrugere at finde oplysninger om.

Lige så lidt som distributionen af dansk genus er noget der af fremmedsprogede kan læres én gang for alle (eller kan beskrives fyldestgørende i en kortfattet regelsamling), kan der gives en opskrift på pædagogiske metoder der sikrer indlæringen af danske præpositioner. Skønt der findes forskellige hensigtsmæssige måder at arbejde med præpositioner på i undervisningsforløb, vil fremmedsprogede derfor fortsat have brug for at kunne søge oplysninger i konkrete tvivlstilfælde, ikke alene i forbindelse med danskindlæringen, men også efter afsluttede studier ved erhvervsmæssig brug af dansk i forbindelse med fx udarbejdelse af tekster på dansk eller oversættelsesarbejde. En vejledning i problemet har jeg selv søgt at give specielt for lettisksprogede i en dansk sproglære (Lomholt 1997), men da problemet langt fra er endegyldigt løst med sproglærens hovedregler og paralleliseringer med modersmålet eller med undervisningsforløbets øvelser, er der behov for stadig adgang til opslagsmuligheder. Den hidtil eneste danske ordbog der giver en egentlig håndsrækning i den henseende, er *Dansk Sprogbrug* (Bruun 1995). Hjælp vil der også være at finde i *Den Danske Ordbog* når den en gang udkommer, selv om dens omfang, og ikke mindst dens pris, utvivlsomt vil betyde at den får en ringe udbredelse blandt udlændinge der studerer eller har studeret dansk. Det er min hypotese at de nødvendige oplysninger kan gives også i en mindre almenordbog forudsat at den er bilingval. Noget kan forklares i en oversigttagtig ordbogsgrammatik, men meget må stå i ordbogsartiklerne for verber, substantiver og adjektiver.

Præpositionernes distribution

Ved en sammenligning med lettisk bliver det hurtigt klart at noget af miseren med de danske præpositioner skyldes at dansk er et mere analytisk sprog der i vid udstrækning klarer sig med præpositioner dér hvor det mere syntetiske lettisk anvender de 3 kasus genitiv, dativ og lokativ. Der savnes ikke alene et til et-forhold mellem lettisk kasus og danske præpositioner, men anvendelsen af de danske præpositioner synes også i vid udstrækning at savne både semantisk konsekvens – som i *glad for* og *begeistret over* (jf. Pedersen 1995). Morfologisk konsekvens mangler også, fx i *håbe på*, *håb om* og *glad for*, *glæde sig over*.

Her vil et par eksempler med lettisk genitiv og lettisk dativ vise dels hvor svært det er at finde én bestemt tilsvarende sproglig kategori på dansk, dels hvor svært det er at finde/give regler for valget af præpositioner på dansk. Den primære funktion for kasus er at angive relationer mellem ord, og for genitiv især relationer mellem nominer. Til den brug anvendes lettisk genitiv til gavns i bl.a. embedsbetegnelser, fx i den følgende autentiske og aktuelle med 8 genitivendelser i træk:

- (1a) Latvijas Valsts iedzimumu dienesta Korupcijas novēršanas kontroles daļas priekšnieks

Ordret oversat ville dette på dansk blive til:

- (1b) Letlands stats indkomsters tjenestes korruptionens afvendings kontrolls afdelings direktør

En tommelfingerregel for danskstuderende må være at undgå "mere end én genitiv i træk" ved oversættelse. Problemet ligger så i at finde egnede omskrivninger. En forsøgsvis oversættelse kunne være:

- (1c) direktør for det lettiske statsskattevesens antikorrupsionstilsyn

Ved en hastig omredigering af 1b er der således flere midler at gribe til. Primært simpel sammensætning, med eller uden fuge-s (om forveksling af dette med genitiv se Hansen 1995). Adjektivisering kan også ofte erstatte genitiver fx "lettisk" i stedet for "Letlands" (denne løsning er dog tvivlsom i sammenhænge hvor der sondres mellem henholdsvis etniske kategorier med adjektivet "lettisk" og statslige kategorier med genitiven "Letlands" – en entydighed som ikke

findes i dansk, hvilket måske hænger sammen med manglende erkendelse af Danmark som multietnisk). Pointen er imidlertid at man nogle gange i dansk også må anvende en perifrastisk form og fx knytte et andet substantiv til *direktør* med en præposition styret af *direktør*, i dette tilfælde *for*.

Netop præpositionen *for* kan også ofte anvendes som ækvivalent for dativ i lettisk (og i en række andre sprog). Her består problemet i at lettisk dativ lige så ofte kan ækvivaleres med dansk *til*, og at det for læreren ikke er klart om der er principper der styrer valget – som det fremgår i opgaver skrevet i september 2000 af 3.års-danskstuderende i Riga:

- (2) *De følelser er karakteristiske *til* ethvert menneske.
- (3) *Der er forskellige modeller af bassiner *for* brug uden- og indendørs.

Ofte synes lærerne at vælge mellem *til* og *for* helt i blinde. Andre gange er der nok tale om analogislutninger – som ved endnu en sætning fra samme materiale (her erindringer om morens rollen i en lykkelig barndom):

- (4) *Hun sang *til* mig.

Fejlen i sætning 4 skyldes vel det mere frekvente og semantisk lignende verbum *tale*'s styring af *til*. De studerendes utilfredshed med egen usikkerhed på netop dette punkt, har fået mig til forsøgsvis at formulere tommelfingerregler om forskellen på modtagere af fysiske goder og modtagere af abstrakte goder. Vanskeligheden ved at nå til bunds i det spørgsmål kan her kort illustreres af betydningsforskellen mellem:

- (5) Her er arbejde *til* én tømrer.
- (6) Her er arbejde *for* en tømrer.

Andre har søgt at opstille regler af grammatisk karakter. Helle Wegener skriver således at objekt for transitive verber ved nominalisering markeres med *af* (Wegener 1995, s.66):

- (7) selskabets salg af aktierne
- (8) firmaets tab af fortjenesten

Men i *Danish a Comprehensive Grammar* (Allan 1995, s. 441) finder vi bl.a. følgende modeksempler:

- (9) mordet på Duncan
- (10) hadet til vold

Hvor "Duncan" og "vold" må kunne betegnes som objekt for de nominaliserede verber "myrde" og "hade". Citaterne 9 og 10 stammer fra 3 siders behandling i ovennævnte grammatik af danske oversættelser af engelsk *of*-genitiv med en række forskellige danske præpositioner. Og hermed er vi tilbage ved miseren med de mange danske ækvivalenter for andre sprogs genitivkonstruktioner. Interferensen fra engelsk er særlig aktuell ved undervisning i dansk som fremmedsprog, for engelsk læres før dansk af stort set alle uden for Danmark, og mange vil derfor oversætte egen genitiv med den allerede kendte germanske *of*-konstruktion. Således skrev 2.års-danskstuderende fra Letland i deres semesteropgaver i juni 2000 bl.a.:

- (11) *Han skabte en helt ny form *af* litteratur.
- (12) *Det er emnet *af* denne opgave.
- (13) *Det var et bevis *af* Guds kraft.
- (14) *Vindene bruger deres krop som udtryk *af* kærlighed.
- (15) *Det var grundene *af* antagelsen af den nye tro.
- (16) *Vikingerne var meget imponerede med rigdommen *af* de franske kirker.
- (17) *Ideen *af* hævn var heller ikke fremmed til den kristne konge.

Disse udbredte og mange fejl skyldes ikke at lettisk særlig hyppigt gør brug af en præpositionel ækvivalent til *af*. Som det kan ses af samme opgaver, bruger lettisk fx en anden præposition i forbindelse med verbet *for* at kræve:

- (18) *Der var ingen der krævede høje kvalifikationer *fra* tolkene.

I betragtning af hvor mange af dem der studerer dansk, der først har lært engelsk, ville det være en klar fordel at systematisere danske oversættelser af engelske *of*-konstruktioner: På de 6 sider som *Danish a Comprehensive Grammar* rummer om danske præpositioner der anvendes i stedet for engelsk *of*, grupperes de engelske eksempler efter hvilke danske præpositioner de skal

oversættes med, men næsten helt uden tilløb til forklaringer eller forsøg på at gruppere efter semantiske eller grammatiske principper. Med henblik på ordbogsarbejde er det da nærliggende at slutte at de regler der ikke lod sig formulere i en grammatik på ca. 1000 sider, næppe heller kan koges ned og rummes i let fattelig form i en kort ordbogsgrammatik.

Regler der bygger på en grammatisk analyse med transformationer som fx Wegeners om valg af præpositioner ved objekter for nominaliserede verber, vil ikke kunne anvendes af den almindelige ordbogsbruger og har nok kun relevans i forbindelse med maskinoversættelse. Nogle få tommelfingerregler som den ovenfor skitserede om valget mellem *til* og *for* i stedet for lettisk dativ, kan derimod medtages i en ordbogsgrammatiks oversigtsagtige beskrivelse af det danske sprogsystem. I den forbindelse vil der være behov for en undersøgelse af mulige sammenhænge mellem semantiske roller og valg af præpositioner (jf. Malmgren 1995).

Information i ordbogsartikler

I mange tilfælde vil oplysningen om hvilke præpositioner de enkelte verber, substantiver og adjektiver styrer, kun kunne gives i selve ordbogsartiklerne. Muligheder og begrænsninger i den forbindelse kan her kort illustreres med artiklen for verbet *strådt* (at arbejde). Tilknytningen af et dativobjekt til dette verbum kan i dansk kun ske med præpositionen *for*, fx:

(19) arbejde for firmaet

(20) arbejde for føden

Dette kan betragtes som udtryk for en hovedregel og som noget der derfor ikke kræver eksemplificering i ordbogsartiklen. Anderledes forholder det sig med genstands-rollen, fx i konstruktionerne:

(21) arbejde med problemet

(22) arbejde på bogen

Oplysningen om det korrekte valg af præpositioner kan i ordbogsartikler gives med eksempler som 21 og 22. Leksikografisk betegnes dette som *implicit* information, idet det overlades til brugeren selv at drage sine konklusioner og tage stilling til i hvilken udstrækning og hvordan oplysningerne i eksemplerne kan generaliseres. Tilsvarende oplysninger kan også gives *eksplicit*, fx at det der genereres betegnes med *på* ved verbet *arbejde*, og det der bearbejdes,

betegnes med præpositionen *med*. I dansk leksikografisk beskrivelse af dansk sprog er der en stærk tendens til at vælge implicit information eller, endnu hyppigere, helt at udelade information om styring af præpositioner. Sidstnævnte "løsning" er utilfredsstillende for fremmedsprogede brugere, og implicit information kan ofte være utilstrækkelig for dem.

En tredje semantisk rolle i forbindelse med verbet *arbejde* svarer til lettisk lokativ og betegner tid eller sted. Dansk vælger ikke helt så konsekvent præpositionen *i*:

(23) arbejde i to år

(24) arbejde i sekretariatet

(25) arbejde på posthuset

Oplysninger om valg af præpositioner i forbindelse med disse sætningsadverbialer, må i ordbogen angives i forbindelse med leddenes styrelse. Således er kollokationen *på posthuset* påkrævet i den ordbogsartikel hvor *posthus* optræder som ækvivalent. Visse grundlæggende regler må dog medtages i ordbogsgrammatikken, fx at perfektivt aspekt med angivelse af hvor hurtigt noget sker, i dansk udtrykkes med *på* (svarende til lettisk lokativ), hvorimod imperfektivt aspekt med udtryk for hvor længe noget foregår, i dansk udtrykkes med *i* eller evt. uden præposition (svarende til lettisk akkusativ):

(26) Hun læste avisen på en time.

(27) Hun læste avis i en time.

Omfanget af styring

Oplysninger om valget af præpositioner ved tids- og stedsadverbialer lader sig altså ikke angive i ordbogsartikler med verber, end ikke i tilfælde hvor stedsadverbialet er obligatorisk som fx i forbindelse med verbet *bo*. I forbindelse med andre semantiske roller kan der imidlertid gives konkrete oplysninger for hvert enkelt verbum. I det følgende vil jeg søge kort at opridse i hvilken grad dette er muligt.

Præpositionsobjekter

For præpositionsobjekter kan der ved nogle verber gives helt entydige oplysninger, fx *anstreng sig for*, *indlade sig på*. For andre kan der gives simple regler om en optionel præposition: *begynde [på]*. Andre verber har to næsten eller helt valgfri præpositioner: *glæde sig over/ved*,

beslutte/bestemme sig for/til. I sidstnævnte eksempel kan *for* dog kun anvendes om ting, således ikke:

(28) *De besluttede sig til den røde bil.

I andre tilfælde er anvendelsen af præposition afhængig af objektets form. Fx er *med* i forbindelse med verbet *fortsætte* kun obligatorisk når objektet er en infinitiv eller en sætning, men udelades ofte i forbindelse med nominal:

(29) De fortsatte [med] arbejdet.

Ved sammenligning med engelsk viser det sig at dansk oftere har obligatorisk præposition når en infinitiv eller en sætning har objektrollen, fx *a happy about...* vs. *happy that...* (*glad for at...*); *a feeling about...* vs. *a feeling that...* (*en følelse af at...*).

Polysemi

Polysemi er for en lang række verber afgørende for hvilken præposition de tager, idet kun én præposition er mulig for hver betydning. Det gælder fx *lide af*, *lide under*, *lide for*. Ved andre verber bestemmes præpositionen ud fra en kombination af dels polysemi, fx *stemme om*, *stemme imod*, *stemme for*, dels præpositionsobjektets betydning, idet *på* anvendes i stedet for *for* ved omtale af personer og partier/lister.

Andre verber tager i én betydning objektet umiddelbart, uden præposition, mens der ved en anden betydning anvendes en bestemt præposition: *se ngt*, *se på ngt*; *føle ngt*, *føle på ngt*; *vente ngt*, *vente på ngt*.

Flere objekter

Mange verber med to objektskomplementer knytter kun ét af disse til sig ved hjælp af en præposition, fx *minde ng om ngt*; *huske ng på ngt*; *tvinge ng til ngt*; *undervise ng i ngt*; *overbevise ng om ngt*; *røbe ng for ng*; *sige ngt til ng*. Igen bemærkes det at der savnes grammatisk og semantisk konsekvens – oplysning om anvendelse af præposition må derfor gives for hvert enkelt verbum i ordbogsartiklerne.

Tilsvarende anvendes en bestemt præposition ved visse prædikativer til objekt, mens objektet knyttes umiddelbart til verbet ved hjælp af ledstilling: *udnævne/vælge ng til ngt*.

Alternering med fast ledstilling

Visse verber knytter begge objekter til sig ved hjælp af præpositioner, fx *tale med ng om ngt*. Mens det ved en del verber er valgfrit om det ene af objekternes relation til verbet angives med en bestemt præposition eller ved hjælp af ledstilling. Det gælder fx *låne ngt til ng* / *låne ng ngt*; *sige ngt til ng* / *sige ng ngt*; *vise ngt til ng* / *vise ng ngt*; *forklare ngt for ng* / *forklare ng ngt*. Igen bemærkes det øjensynligt uforudsigelige danske valg mellem *til* og *for*.

Imperfektivt aspekt

Endelig er der en gruppe verber hvor præpositionsobjekt med én bestemt præposition bruges til at udtrykke imperfektivt aspekt. Fx *læse i ngt*; *skrive på ngt*; *fortælle ng om ngt*. Derimod er aspektet perfektivt når objektet knyttes til samme verbum ved hjælp af ledstilling: *læse ngt*; *skrive ngt*; *fortælle ng ngt*.

Typografisk markering

De forskellige grader af fasthed hvormed præpositioner styres af verber kan – som også vikariering i form af fast ledstilling – i ordbogsartiklerne angives ved anvendelse af nogle få typografiske virkemidler:

Optionelle led kan markeres med mindre typer – i modsætning til obligatoriske led:

sige ngt til ng; **smitte** ng med ngt; **røbe** ngt for ng
svare ngn på ngt; **besvare** ngt
forhøre sig hos ng om ngt; **holde** op med ngt

Valget mellem præposition og fast ledstilling markeres bedst med skråstreg:

fortælle ng **ngt** / **ngt** til ng

Mens den imperfektive konstruktion må anføres for sig som ækivalent til imperfektive verber:

fortælle ng **om** ngt

Angivelse af ledstilling med proformer

Da ledstillingen oftest er det andet store problem ved indlæringen af dansk, og da ledstillingen i en vis udstrækning vikarierer for de valensstyrede præpositioner, må angivelsen af denne inddrages i overvejelserne om udformningen af valensoplysninger. Særlig problematisk er ledstillingen i forbindelse med verbalpartikler der nødtigt skulle forveksles med præpositionerne i valensstyrede præpositionsled. Som ækvivalent er det således helt utilstrækkelig at anføre fx *tage på* (undtagen som ækvivalent for antonymet for *tabe sig*). Igen er der mulighed for enten at give eksplicit information:

tage på tøjet; tage tøjet på

Eller kortere og mere informativt (med muligheden for at generalisere) at give implicit information ved hjælp af proformer:

tage på ng; tage ng på

Denne oplysning er væsentlig da en del fremmedsprogede er tilbøjelige til at placere "urimelig lange objekter" efter verbalpartiklen:

(30) *De klædte på det yngste af børnene.

Placering af oplysninger om valensstyrede præpositioner

I mono- eller bilingvale ordbøger

Oplysningerne om valensstyrede præpositioner angives måske bedst i en tosproget ordbog, netop fordi valget af præposition i mange tilfælde afgøres ved polysemi således at kun én præposition er mulig for hver betydning af et dansk ord. Selv danske ord som af danskere normalt ikke opfatter som polyseme, rummer betydningsnuancer der er udslagsgivende ved valg af præposition – og som på andre sprog kan svare til forskellige ordformer. Således skal henholdsvis *løsningen af* og *løsningen på* anføres som ækvivalenter til to forskellige lettiske opslagsord. Hvor substantivet *risinājums* betegner en metode eller opskrift svarende til dansk *løsningen på*, er *risināšana* et verbalsubstantiv der betegner en proces svarende til dansk *løsningen af*. I den bilingvale ordbog er der da ikke behov for eksempler af typen:

(31) Løsningen af problemet tog en uge.

(32) Løsningen på problemet står i bogen.

Da der er tale om ækvivalenter til to forskellige opslagsord, kan hver ækvivalent anføres med blot én præposition, hvorimod det i en monolingval ordbog ville være nødvendigt at redegøre for distributionen af de to præpositioner i forhold til substantivet *løsning*, hvilket dels ville være en kompliceret omvej for den fremmedsprogede bruger, dels oplysninger der for den dansktalende bruger formentlig er af lige så lidt interesse som oplysninger om dansk genus – der også primært søges af fremmedsprogede brugere af bilingvale ordbøger.

I mikrostrukturen

I forbindelse med udarbejdelsen af en mindre lettisk-dansk ordbog (Lomholt 1995) spurgte jeg forskellige potentielle brugere hvilke oplysninger de mest savner i bilingvale ordbøger med dansk som målsprog, og fik at vide et det primært gjaldt substantivernes genus. Dette angav jeg derfor i forbindelse med ækvivalenterne i form af bestemthedsendelser (for samtidig at oplyse i hvilke tilfælde final konsonant fordobles). Lige så uforudsigelig er for udlændinge valget af pluralisform – og for verberne præteritumformen. Alle disse tre oplysninger kan anføres umiddelbart efter de danske ækvivalenter. Det kan bedst gøres med mindre punktstørrelse, dels for at adskille denne grammatiske information fra de øvrige oplysninger i teksten, dels fordi det for brugeren kun er nødvendigt at identificere én ud af nogle få mulige former (et kendt morfem fra et lukket paradigme), ikke et måske hidtil ukendt ord. De samme forhold gør sig gældende for oplysninger om præpositioner, der derfor (i de tilfælde hvor det af de ovenfor anførte grunde er relevant at angive præpositioner) ligeledes kan anføres efter de danske ækvivalenter, umiddelbart efter eventuelle oplysninger om bøjningsmorfemer.

I det afsluttende eksempel fra udkastet til ordbogen fremgår det hvordan der ved visse ækvivalenter med fordel kan oplyses om valensstyrede præpositioner. Bemærk fx oplysningen til de to ækvivalenter for *radītājs*:

radīt –u, -i, -a; dt. -iju 1. skable -te, lave -te, frembringe -brage; (*veidot, arī*) danne -de; (*panākt, arī*) forle -te til, medføre -te; (*par mākslu, attiecīgi darbības vārdi*); r. *gleznu* male -de et billede; r. *ilūziju* skable -te en illusion om; r. *priekšnoteikums* skabe forudsætninger -te; *kā -its kaul kam* som skabt til ng[t]; r. *troksni* larme -te, lave -de larm; *koki -a biezokni* træerne danne et krat; *ūdens -ijis alas* vandet har dannet huler; 2. (*dzemdināt*) avle -de; 3. (*izraisīt*) forårsage -de; vække -de; gøre -gøre -de; (*fizioloģiski*) give -give, fremkalde -de; r. *aizdomas, interesi, nepatiku* vække -vakte, mistanke, interesse, ubehag; r. *iespaidu* gøre indtryk på; r. *sliktu iespaidu* gøre et dårligt indtryk på; r. *nesaskašanās* skable -te /forårsage -de en konflikt; *aukstums -a drebuvis* kulden giver kuldegysninger
rādīt –u, -i, -a; dt. -iju 1. visle -de ng[t] til ngn], vise [ngn] ng, vise ng[t] [frem], fremvise; r. [*kādam*] cēlu

vise [ngn] vej; r. filmu vise en film; termomeirs ~a minus ðeiri gráði termometret viser minus fire [grader]; pulkstenis nærða pareizi uret går ikke rigtigt; 2. (liecinát) vidne ~de om, vise; 3. (attlot mákslā) skildre ~de; 3.: r. gaismu/uguni lysje ~de [for ngn]; 4. sar.: es kádam ~idu/ jeg skal lære ngn!
 rādītājs ~a 1. ophavsmand ~anden, ~mārst, til; 2. rel. skaber ~en, ~s af
 rādītājs m 1. (māparāts) ~måler ~en, ~s, ~meter ~en, ~mēsts, spiediena r. trykmāler ~en, ~s; 2. (detaļa) viser ~en, ~s, pā; minūdu r. minutviser ~en, ~s, pā; 3. (saraksts) fortegnelse ~en, ~s, over; 4. (dati) nøgletal pl.: der; (rezultāts) resultat ~en, ~s; ekonomiskie ~i økonomiske nøgletal pl.: der
 radniecīgs 1. (saistīts ar radniecību) familiemæssig; ~i sakari familiemæssige bånd; 2. (tuvs) beslægtet med, i slægt med

Peter Widell og Mette Kunøe (udg.):
 8. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog
 Århus 2001

SPROGHOLDNINGER HOS SØNDERJYSKE UNGE

Af Marie Maegaard (Københavns Universitet)

Indledning

Jeg har i forbindelse med mit speciale foretaget en undersøgelse af sprogbrug og sprogholdninger hos unge i omegnen af Tønder. I denne artikel vil jeg koncentrere mig om sprogholdningerne.

Jeg tror, at enhver der har været i Sønderjylland har oplevet, at der for mange sønderjyder er stærke holdninger forbundet med det at tale sønderjysk. Man får indtryk af, at de sønderjysktalende er stolte af deres lokale sprogbrug og ikke ønsker at tale det, de kalderrigsdansk. I udgangspunktet forventede jeg derfor et ganske andet resultat end f.eks. det Kristiansen (1999) fandt i Næstved, hvor de unge viste sig i grove træk *underbevidst* at vurdere københavnsk meget positivt, men når det kom til de *bevidste* holdninger, var de merenegative. Jeg regnede med, at der i Tønder ville være overensstemmelse mellem de bevidste og underbevidste holdninger, sådan at de unge i begge tilfælde ville vurdere sønderjysk positivt og københavnsk negativt.

Jeg har indsamlet to typer af holdningsdata. For det første har jeg foretaget interviews med fire unge sønderjysktalende gymnasieelever: Jens, Karen, Lars og Nanna, og for det andet har jeg gennemført dialektmasketest på Tønder Gymnasium og Tønder Tekniske Skole.

Interviewene

I interviewene giver tre af de fire unge: Nanna, Jens og Lars udtryk for en 'dobbelt' holdning som illustreres godt ved Nannas udtalelser. Ifølge Nanna er der en opdeling mellem sønderjysk og rigsdansk i sprogsamfundet. Som hun forklarer det, er der f.eks. en masse sønderjyske ord som 'rigsdanskerne' ikke forstår, 'men så fordi at at jeg har sådan jeg ved jeg er opvokset med at de siger det så ved jeg hvad det betyder men altså folk udefra ville aldrig nogensinde vide hvad det betød'. Nanna foretager ved formuleringen 'folk udefra' en klar opdeling imellem sønderjysktalende og andre. Hun forklarer, at sønderjysk er mere eller mindre uforståeligt for 'rigsdanskerne' og siger f.eks. om sine 'rigsdansk'-talende klassekammerater: 'Nogle af dem kan

Litteratur

- Allan, Robin et al. 1995. *Danish: A Comprehensive Grammar*. London: Routledge.
 Bruun, Erik (red.). 1995. *Dansk Sprogbrug*. 2. udg. København: Gyldendal.
 Cantell, Ilse. 1995. Målspråkets verbkonstruktioner i en tvåspråkig produktionsordbok. *LexicoNordica*, nr. 2: 19-32.
 Hansen, Erik. 1995. Kvalificeret bestemthed. *MUDS* 5. Aarhus Universitet: 106-114.
 Lamberth Nielsen, Jette. 1995. En syntaktisk og semantisk undersøgelse af præpositionen. *Odense Working Papers in Language and Communication*, nr. 9.
 Lomholt, K. 1995. *Latviešu – dāu, dāu – latviešu vārdnīca*. Rīga: Norden.
 Lomholt, K. 1997. *Dāu valodas gramatika*. Rīga: Atēna.
 Lyly, Erika. 1997. Om valet av preposition vid verbet forska. *Nordiska studier i lexikografi*, nr. 4: 275-284.
 Malmgren, Sven-Göran. 1995. Prepositionsfraser i tvåspråkiga ordböcker med svenska som källspråk: en undersökning och några förslag. *LexicoNordica*, nr. 2: 79-88.
 Pedersen, Karen Margrethe. 1995. Glad for, ked af og gal over – motiveret, men uforudsigelig præpositionsbrug. *MUDS* 5. Aarhus Universitet: 219-228.
 Wegener, Helle. 1995. Normalization and Valency in Automatic NLP. *Studies in Valency I*. Odense University Press: 63-86.